

# DE BOUWKUNDIG AMBTENAAR

OFFICIEEL ORGAAN VAN DE VEREENIGING VAN BOUWKUNDIGEN

Verschiijt den 1sten en den 16den der maand

Redactie: Heveaweg 24, Meester-Cornelis

### ADRESSEN.

*Voorzitter:* W. H. Th. Marcus, Heveaweg 24  
Meester-Cornelis, tot wien men zich te wenden heeft  
voor persoonlijke belangen en voor vereenigings-  
aangelegenheden en die tevens de redactie der *B. A.*  
voert. Tevens adres voor bestellingen van oude nrs.  
I. B. T. en Bibliotheeknummers.

*Secretaris-Penningmeester:* J. C. de Keyzer, Wil-

helminastraat 10 Bandoeng, Postkantoor Riouw-  
straat. Tevens *Administrateur I. B. T.* voor:

- a. Aanmelding als lid V. v. B.
- b. „ „ abonné I. B. T.
- c. Adresverandering en contributie.
- d. Vereenigingsaangelegenheden.
- e. Opgaven van advertenties.

## DE „H.B.B.L.”

Hieronder volgt een steno-analytisch verslag van de vergadering van de C.G.O., waar vertegenwoordigers van vakverenigingen aanwezig waren, en waar door den heer Mr. Dr. van Buuren belangrijke mededeelingen werden gedaan, bedoeld als nadere toelichting op de H.B.B.L., en tevens om te beantwoorden de verschillende door de Centrales tevoren schriftelijk ingediende vragen. T.g.t. komen wij op een en ander nog terug. De Commissie heeft daarna verder vergaderd. Er is heel veel gepraat; er is heel veel en zwaar gepleit, *speciaal* voor „import” of voor „inheemsch”. En het is voor mij, die op slot van zaken behalve vertegenwoordiger van de C.I.V.O. toch ook „mensch” ben, *behoorende tot de groep der Indo-Europeanen*, een *ware kwelling* geweest, dat ik niet óók als lid van deze bevolkingsgroep tenvolle kon uiten wat mij op het hart heeft gelegen. Ik ben er dan ook innig van overtuigd dat een vertegenwoordiger, van een *specialen* vertegenwoordiger van deze groep, in de C.G.O. absoluut *noodzakelijk* is. En, bedriegen de voor tekenen niet, dan is een Indo-Europeesche Vakcentrale nu reeds in wording. Natuurlijk zal het *niet* in de bedoeling moeten liggen om de „import” of de „inheemsche” collega's afbreuk te doen, doch het is noodig dat, *zonder zelfbepierking*, de Indo-Europeanen door een *specialen*

vertegenwoordiger *forsch en krachtig hun* meening,  
*hun* wenschen naar voren kunnen brengen.

Het is mij gebleken, dat dit een *eisch* is van billijkheid en van *strikte rechtvaardigheid!*

W. M.

❁

**COMMISSIE VOOR GEORGANISEERD  
OVERLEG.**

VERGADERING met den heer Mr. dr. J. A. M. VAN BUUREN Voorzitter der Salarisherzieningscommissie, den heer Ch. BEETS en met vertegenwoordigers van vakverenigingen als toehoorders, gehouden in het gebouw van den Volksraad, Batavia-Centrum, op

**Vrijdag, 29 December 1933**

(Aanvang 8.30 uur v.m.).

Steno-analytisch verslag, samengesteld ingevolge opdracht aan het hoofd van den Stenografischen Dienst van den Volksraad.

VOORZITTER: Prof. Mr. H. ZEIJLEMAKER Jzn.

De **VOORZITTER** opent deze eenigszins bijzondere vergadering van de commissie voor georganiseerd overleg met een woord van welkom aan den vertegenwoordiger der Regeering, den heer Van Buuren, die een toelichting zal geven op de salarisvoorstellen welke het onderwerp van bespreking der a.s. commissievergaderingen zullen vormen en richt een woord van dank tot de Regeering voor de bereidwilligheid den Voorzitter der Salarisherzieningscommissie naar deze vergadering af te vaardigen ten einde de commissie voor te lichten.



Een kort woord van welkom richt spr. eveneens tot hen die gewoonlijk niet de vergaderingen der commissie voor georganiseerd overleg bijwonen, n.l. de leden en vertegenwoordigers van verschillende vakverenigingen, die, hetgeen tot tevredenheid stemt, in zoo grooten getale als adviseurs voor de leden van het georganiseerd overleg naar Batavia zijn gekomen, ten einde tijdens deze vergaderingen, van advies te kunnen dienen ten aanzien van de voor allen zoo zeer belangrijke voorstellen welke aan de orde zullen komen.

Men moet zich wel realiseeren, dat de behandeling der salarisvoorstellen in het georganiseerd overleg een eenzijdige zal zijn. Zij zal niet zijn een bespreking van het politieke vraagstuk waarom het gaat, maar zal eenvoudig zijn een bespreking van het belangenvraagstuk, bezien van den kant der ambtenaren, die thans de gelegenheid krijgen de Regeering opmerkzaam te maken op de punten waarop hun belangen, naar hun oordeel, niet voldoende zijn behartigd. Deze orde van zaken zal in de commissie voor georganiseerd overleg ten sterkste gehandhaafd moeten worden. Daardoor zullen, als gezegd, de besprekingen eenzijdig moeten blijven.

Het programma van hedenmorgen omvat alleen de mondelinge toelichting welke door den heer Van Buuren over de salarisvoorstellen gegeven zal worden. Na beëindiging van die toelichting wordt de openbare vergadering gesloten.

Na verzocht te hebben tijdens de besprekingen geen teekenen van goed- of afkeurig te willen geven daar die in deze vergadering niet thuis behooren, noodigt spreker den heer Van Buuren uit zijn mondelinge toelichting te willen aanvangen.

De heer VAN BUUREN, Voorzitter der salarisherzieningscommissie vangt zijn rede aan met een woord van dank voor de woorden van welkom hem toegeroepen.

De uitnoodiging om in een vergadering van het georganiseerd overleg, welke bijgewoond zou worden door vertegenwoordigers der vakverenigingen, een nadere, mondelinge toelichting op de salarisvoorstellen te geven, heeft spr. gaarne aanvaard, omdat zulks een welkome gelegenheid biedt om, voor zoover in de schriftelijke toelichting op de salarisherzieningsvoorstellen nog onduidelijkheden zijn gebleven, deze thans in ruimen kring verder toe te lichten, zoodat de bedoelingen der Regeering den ambtenaren zoo klaar mogelijk voor oogen zullen staan.

De Regeering is in de schriftelijke toelichting begonnen met een uiteenzetting van den financieelen toestand van het land. De strekking van het inleidend betoog was uit te doen komen, dat het hier gaat om een bittere noodzaak. Spr. zou hierop nog even den nadruk willen leggen.

De financieele toestand van het land kan niet somber genoeg worden ingezien. In 1933 wordt een tekort op den gewonen dienst verwacht van f 151 miljoen. Stelt men daartegenover de raming der ontvangsten van den gewonen dienst over 1933 welke f 242 miljoen bedraagt dan blijken zeer duidelijk de enorme moeilijkheden waarvoor de Regeering thans is gesteld.

Het is bekend uit de Financieele Nota der begroting voor 1934, dat de raming iets gunstiger is dan voor 1933 werd verwacht, maar dit is uitsluitend het gevolg van de omstandigheid dat verschillende uitgaven zijn uitgesteld en een belangrijk bedrag aan nieuwe ontvangsten is opgebracht. Het staat echter wel vast, dat, wanneer deze worden verwerkelijkt, de uiterste grens van het inkomstenbudget beslist is bereikt.

Realiseert men zich voorts, dat in de begroting voor 1934 alle materiele uitgaven tot het strikte minimum zijn teruggebracht en met name de onderhoudskosten zóó beperkt dat men aan den rand van het toelaatbare is gekomen, dan is het wel duidelijk, dat, wanneer men tot een saneering van het

budget wil komen, de eenige mogelijkheid gelegen is in het belangrijk terugbrengen van de personeelsuitgaven.

Dit nu kan langs tweeërlei weg, natuurlijk langs den weg van organisatie, vermindering van de formaties e.d. — en langs dezen weg is de Regeering reeds geruimen tijd doende en Zij is ook voornemens in de toekomst in dit opzicht zeer actief te blijven — maar voorts is zulks niet anders mogelijk dan door verlaging van de salarissen. Het is deze bittere noodzaak welke de Regeering er toe dwingt deze salarisvoorstellen naar voren te brengen en ook deze plannen ten uitvoer te brengen.

Mochten dus de ambtenaren tot de conclusie komen, dat zij thans hard worden getroffen, dan dient daartegenover gesteld te worden, dat niets gaat boven het groote belang van het zoo veilig mogelijk stellen van het budget.

De Regeering heeft in de Memorie van Toelichting haar beginselen bij de herziene salarisregeling uiteengezet en die beginselen blijken in wezen niet belangrijk af te wijken van die, welke tot nu toe gevolgd werden. De eerste grondslag van de bestaande B.B.L., dat er een gelijke bezoldigingsregeling geldt voor bekleeders van gelijke betrekkingen, ongeacht landaard, het land van opleiding en het land waarin de aangevorvene woont, wordt gehandhaafd.

Door een van de centrales is een vraag gesteld, of de salarisschalen, waarbij ontegenzeggelijk de waardeering van westerse invloed aanwezig is, onverkort voor alle personen gelijkelijk zal gelden. *De uitdrukkelijke verklaring van de Regeering en ook de uitwerking, <sup>1)</sup> zooals deze blijkt uit de stukken die aan de Commissie voor Georganiseerd Overleg zijn overgelegd, geven zeer duidelijk aan, dat dit beginsel ten volle wordt gehandhaafd, zoodat voor de mogelijkheid, dat hier iets bijzonders bij zou komen, dus toch een differentieering gesteld zou worden, geen vrees behoeft te bestaan.*

De volgende beginselen van de B.B.L. hebben ten doel in de eerste plaats vast te stellen, dat zooveel mogelijk gestreefd zal worden naar den standaard, van een Oostersche maatschappij. In de Memorie van Toelichting is uitdrukkelijk gezegd, dat dit met name geldt voor de groote groep van lagere betrekkingen en op dit gebied vooral acht de Regeering de nieuwe bezoldigingsregeling een verbetering ten opzichte van de bestaande. De bekleeders van deze lagere betrekkingen worden in het algemeen geacht te leven volgens Oostersche maatstaf.

Door een van de centrales is vervolgens gevraagd of opgegeven kan worden welke betrekkingen hiertoe behooren, welke groepen onder de lagere betrekkingen vallen. Deze vraag is feitelijk overbodig. Voor een ieder is het wel duidelijk, waarom het hier gaat, n.l. om die groep van betrekkingen, waarvan de functionarissen geacht moeten worden geheel volgens inheemsch peil te leven.

Een tweede moeilijkheid die bij verschillende centrale's gerezen is, is de volgende. Er is gezegd, dat voor een kleinere groep van betrekkingen voor de bekleeders ervan westerse invloed zal gelden. Natuurlijk geldt dit in de eerste plaats voor de bekleeders van *import betrekkingen*, <sup>2)</sup> maar het geldt ook — en dat is uitdrukkelijk verklaard in de M.v.T. — voor betrekkingen welke door Indische Nederlanders worden vervuld of door Inheemschen, die door *opleiding en werkkring zich een Europeesche standaard eigen hebben gemaakt*.

De vraag werd nu gesteld of dit zonder eenige differentieering zou geschieden en of de Regeering de Europeesche levensstandaard voor elk der genoemde groepen van dezelfde teekenis acht.

<sup>1)</sup> Juist die uitwerking is n.h.v. absoluut onbevredigend. W. M.

<sup>2)</sup> De cursiveeringen zijn door mij aangebracht. W. M.



Het gaat hier uiteraard om *graden van westersche orientering* en het is wel duidelijk, dat de *eerste groep difuus in de tweede groep overgaat* en dat er *geen markante scheidelijn* bestaat.

Een andere vraag was, welke criteria gelden voor den westerschen invloed. Deze vraag is niet geheel duidelijk. In de Memorie van Toelichting die de Commissie voor Georganiseerd overleg is overgelegd, is uitdrukkelijk gezegd, dat het hier gaat om die betrekkingen waarvan de bekleeders door *opleiding en werkkring* sterk westersche invloeden hebben ondergaan. *Ziehier de criteria die de Regeering als hoofdzak ziet en een ander criterium behoeft hier niet in het geding te worden gebracht.*

Voor de groote groep van lagere betrekkingen is in de Memorie van Toelichting gezegd, dat duidelijk naar voren komt de wenschelijkheid naar zoo groot mogelijke aanpassing aan den standaard der oostersche maatschappij en daarbij is gesproken over het gemiddelde volksinkomen. De vraag werd gesteld of dat gemiddelde volksinkomen berekend werd en, zoo ja, of die berekening kon worden overgelegd.

Dat gemiddelde volksinkomen is niet berekend door de salarisherzieningscommissie. Alle berekeningen die op dit gebied te maken zouden zijn, hebben slechts betrekkelijke waarde en wanneer de Regeering zegt, dat Zij voor de groote groep van lagere ambtenaren streeft naar aanpassing bij het volksinkomen, dan wil dat alleen zeggen, dat er bij de salariering van die groepen zooveel mogelijk op zal worden gelet, dat deze *niet te hoog* is.

De *centrale* die de vraag stelt omtrent het gemiddelde volksinkomen, stelde zelf al vast, dat aan de Inlandsche beambten in het algemeen niet hoogere eischen moeten worden gesteld, dan in de vrije Inlandsche Maatschappij het geval is. Vandaar dan ook, dat wanneer gesproken wordt van het gemiddeld volksinkomen erop moet worden gelet, dat bij een toenemend ambtenaren corps, dit tot groote financiële consequenties zou leiden en binnen de perken gehouden moet worden.

*Voorstellen om direct de salarissen op het lagere peil van het gemiddeld inkomen te brengen zouden in wezen hierop neerkomen, dat men de salarissen zou drukken tot koeliepeil en het kan nooit de bedoeling van de Regeering zijn de lagere beambten tot koeliepeil terug te drukken.*

Als bijzondere groep van ambtenaren, waarvoor de Europeesche standaard geldt zijn in de Memorie van Toelichting nog genoemd die betrekkingen, die in belangrijke mate vervuld worden door uitgezonden krachten. Men zou het de derde groep kunnen noemen en daaromtrent is in de Memorie van Toelichting vermeld, dat de Regeering niet geschroomd heeft ook die salarissen in belangrijke mate te verlagen, waar Zij tot de overtuiging kwam, dat in de toekomst een ruim aanbod zal bestaan van goede uit Europa uit te zenden krachten op een lager dan het thans betrekkelijk hooge peil.

Men heeft hierin een tegenstelling gezocht met andere groepen, doch wanneer men in deze een tegenstelling meent op te merken, moet dit op een misverstand berusten. De Regeering heeft het noodig gevonden in de Memorie van Toelichting uitdrukkelijk te vermelden, dat Zij niet geschroomd heeft het salaris van de importkrachten behoorlijk te verlagen en *dit beteekent niet anders dan een reactie op vroegere opvattingen om in het bijzonder de salarissen van de importkrachten te ontzien.*

Wanneer men de nivelleeringsvoorstellen en ook de voorstellen van de commissie-Damme goed naleest, ziet men, dat in het bijzonder voor deze importkrachten steeds de suggestie heeft voorgezet, dat men niet genoeg zou kunnen betalen om hen naar Indië te trekken. De schaarste van de krachten

heeft optrekkenden invloed uitgeoefend op het peil van het salaris.

Wanneer de Regeering nu thans zegt, dat Zij niet geschroomd heeft in de toekomst zooveel mogelijk aan de behoeften aan importkrachten *op lager peil* te voorzien, dan wil dat alleen zeggen, dat de suggestie heeft afgedaan en dat ook hier de *normale werking van vraag en aanbod* zal intreden, die voor alle betrekkingen zich voordoet.

De import-betrekkingen verkeeren dus in geen enkel opzicht in een andere positie dan de verschillende andere betrekkingen.

Dat zij niet meer zijn aangetast dan andere groepen van betrekkingen blijkt uit een becijfering over den achteruitgang in de verschillende schalen, die kort geleden door het Centraal Kantoor voor de Statistiek is vervaardigd. De gemiddelde achteruitgang voor de bekleeders van betrekkingen die nu in de A. schaal voorkomen is 30,26%; voor de B-groep is de gemiddelde achteruitgang 32,99% en voor de C-groep 30,23%. Het cijfer van 30,26% bij de A-groep is iets aan den lagen kant, omdat de berekening alleen was op te stellen voor die betrekkingen, die in de B.B.L. en ook in de herziene B.B.L. voorkomen. *Er zijn echter overgangen naar het werkkleden-reglement e.d., welke buiten berekening zijn gelaten en ook eenige schalen, die zich door ingewikkelde toelage-regelingen niet voor dadelijke berekening leenden.* Hier valt dus een vrij sterke gelijkheid te constateeren in den achteruitgang van de verschillende salarissen als gevolg van de salarisherziening.

Ter voorkoming van misverstand vestigt spreker er de aandacht op, dat deze achteruitgang betreft de bedragen, die zouden gelden als er geen overgangsbepalingen in het leven zouden zijn geroepen. Door de overgangsbepaling van artikel 19 zal niemand bij de invoering van de herziene regeling meer dan 25% achteruitgaan.

Een der centrale vereenigingen heeft opgemerkt, dat in de nieuwe groepeeringsgesproken is over drie groepen, terwijl ook in de B.B.L. drie groepen bestaan, n.l. A., B. en C. en nu werd gevraagd: wat is er eigenlijk veranderd? Komt de nieuwe groepeerings in wezen niet op hetzelfde neer? Spreker meent, dat de M.v.T. reeds meer dan voldoende gronden biedt ter overtuiging van de onjuistheid der veronderstelling. In wezen vallen deze drie groepen niet samen, hoewel het vanzelf spreekt, dat de groote groep der lagere betrekkingen in hoofdzak is die van de thans bestaande A-groep. De tweede groep omvat zowel B., C., als de A-betrekkingen, zoodat een identificering van de groepen, zooals die nu in de B.B.L. tot uiting komt, principieel onjuist moet worden geacht.

Een wel zeer belangrijk verschil tusschen de groepeerings, zooals die in de B.B.L. bestaat, en de voorgestane groepeerings is wel, dat die in de B.B.L. een zeer tijdelijk karakter droeg, wat tot uiting kwam o.a. bij de motiveering van de B-salarissen. Daarbij is erop gewezen dat dat salaris vooralsnog zou gelden voor een kleine groep, maar dat deze zoo spoedig mogelijk teruggebracht diende te worden tot het A-peil. Bij het herziene salarissstelsel is van deze terugbrenging geen sprake. De salarissen zijn ingesteld op den toestand van het oogenblik. In dezen tijd is voor een *overbrenging op dien grond* — dat een groote toevloed van inheemsche krachten in betrekkingen plaats heeft — *geen sprake meer.*

In verband met deze terugbrenging is ook nog een opmerking gemaakt door een der centrales n.a. van een passage voorkomende aan het slot van blz. 4 van de toelichting, waar gezegd wordt, dat in de toekomst het herzien van het salaris nog noodig zal zijn op tweeërlei grond. In de eerste plaats zullen de salarissen door de eischen van soberheid teruggebracht moeten worden, terwijl ook de import-salarissen nog herzien zullen moeten worden, wanneer met een geheel ge-



wijzigde recruteering zal worden overgegaan, zoodra n.l. praktisch geen uitzending uit Nederland meer voor betrekkingen zal noodig zijn.

Van twee zijden is gepleit om de herziening der salarissen alsdan alleen te doen gelden voor de na een dergelijke herziening in dienst tredenden. Het betreft hier evenwel een aangelegenheid, die momenteel niet aan de orde is. Hieraan kan worden toegevoegd, dat de Regeering tot een dergelijken maatregel alleen zal overgaan na zeer rijpe beraadslaging en na de situatie voor alle diensten, die daarvoor in aanmerking komen onder de oogen te hebben gezien, vermoedelijk na voorlichting door een speciale commissie. Het is thans zeer zeker niet de tijd in deze een uitspraak te geven, maar toch dient op twee zaken te worden gewezen.

Er is gezegd, dat een dergelijke herziening onrechtvaardig zou zijn voor de reeds in dienst zijnde ambtenaren, omdat bij den import van deze werkkrachten geheel andere gronden hebben gegolden dan thans door de Regeering als mogelijk worden verondersteld. Indien dit goed wordt begrepen, bedoelt men hiermede te zeggen, dat niet vergeten moet worden, dat deze import-krachten het land uit een bepaalden nood hebben geholpen en dat zij vaak een goede, gevestigde positie in het Moederland hebben prijsgegeven. Op deze argumenteering zal spreker niet ingaan, doch wil wel opmerken, dat die argumenteering niet zonder overdrijving is. Van andere zijde is principieel gesteld, dat het niet toelaatbaar zou zijn de salarissen van de vroeger uitgezonden te herzien. Men verzocht hieromtrent positief te worden ingelicht. Zooals reeds eerder is opgemerkt, kan door spreker in dit stadium van de voorbereiding der salarisherziening geen positieve mededeeling worden gedaan. Alleen zou spreker t.a.v. deze stelling willen opmerken, dat evengoed als thans herwaardeering plaats heeft voor betrekkingen met directe consequenties voor alle bekleeders, er in de toekomst wanneer een gewijzigde recruteering plaats heeft het in beginsel niet uitgesloten behoeft te zijn dat deze herziening ook van toepassing zal zijn op alle in dienst zijnde landsdienaren. Het gaat hier niet zoozeer om het beginsel, doch om den aard van de consequentie van die herzieningen *in het bijzonder hierom of bij die herziening mogelijk zal zijn om den Europeeschen levensstandaard te blijven volgen, waarop men terecht aanspraak kan maken.*

Spreker zal hierop, zooals reeds opgemerkt, niet verder ingaan, doch stelt er prijs op te verklaren, — ter voorkoming van onjuiste begrippen — dat de Regeering uiteraard de belangen van de bekleeders van importbetrekkingen niet minder na aan het hart ligt, dan die van alle anderen. Het is immers een vaststaand feit, dat Nederlandsch-Indië enorm veel te danken heeft aan den arbeid van deze krachten zowel in de eenvoudige als in de hoogste betrekkingen, en het is evenzeer een onbetwistbaar feit, dat het land over tal van goedkoope krachten uit deze groep beschikt. Er bestaat daarom geen enkele reden aan te nemen, dat de Regeering zich t.z.t. niet bewust zou zijn van hetgeen Zij aan deze krachten *redelijkerwijs* verplicht is.

Overgegaan wordt thans tot bespreking van het IIde Hoofdstuk van de toelichting.

In een van de eerste regelingen wordt er de aandacht op gevestigd, dat de nadruk gelegd is op een zoo goed mogelijke waardeering van de verschillende betrekkingen in het huidig maatschappelijk verband. Hier zijn blijkbaar al dadelijk moeilijkheden gerezen. Men heeft gevraagd: Wat beteekent nu eigenlijk die „maatschappelijke waardeering”? *Die waardeering komt hierop neer, dat gelet is op de betaling van overeenkomstige functies in de vrije maatschappij.* De kwestie van vraag en aanbod is dus steeds in de beschouwing betrokken, terwijl bij betrekkingen, die niet in de vrije maatschappij

voorkomen, gestreefd is naar een waardeering, die recht doet wedervaren aan de bijzondere positie van den ambtenaar, zooals die uit een *algemeen maatschappelijk* oogpunt moet worden gezien.

De opmerking, dat hier de nadruk is gelegd op een zoo goed mogelijke waardeering is bedoeld als een reactie tegen te groote systematiek, die van den aanvang af en ook verder in de toepassing in de B.B.L. was belichaamd, en welke systematiek naar het oordeel der Regeering ertoe geleid heeft dat het verband van de salarissen met de maatschappelijke waardeering op verschillende plaatsen belangrijk is teloor gegaan.

Er is inzake de maatschappelijke waardeering nog een vraag gesteld de importkrachten betreffend. Nl. of bij de maatschappelijke waardeering van het salaris dezer krachten de Hollandsche salarissen geen belangrijke factor hebben gevormd? Het spreekt vanzelf, dat de Hollandsche salarisregeling geraadpleegd is, maar zeer bepaald moet worden ontkend, dat voor de maatschappelijke waardeering de Hollandsche salarissen een factor van eenig beteekenend gewicht zouden kunnen vormen. Daarvoor wijkt de maatschappij h.t.l. teveel af van de Nederlandsche.

Voorts is gevraagd: Hoe zijt ge tot deze bedragen gekomen? Het antwoord hierop is vrij eenvoudig, dat een *berekening van dergelijke salarissen uiteraard volslagen tot de onmogelijkheden behoort.* Wanneer dan ook van waardeering gesproken wordt, dan ligt daarin opgesloten, dat inderdaad geen berekening op den een of anderen grondslag heeft plaats gehad. Vooropgesteld diende te worden, dat een lager peil bereikt moest worden. Daarbij zijn dan vergelijkenderwijs de bedragen voor de verschillende functies vastgesteld, steeds onderling vergelijkende de waarde van de betrekking, en de bijzondere omstandigheden waaronder die betrekking moet worden vervuld, waarbij dan de bestaande toestand, zooals die uit de B.B.L. blijkt, een zeer belangrijk gegeven vormde. De B.B.L. immers weerspiegelt den thans bestaanden feitelijken toestand. Ook vroegere waardeeringen van voor de B.B.L. zijn uiteraard bij de beschouwing betrokken, terwijl tal van aanwijzingen omtrent het minder juist zijn van bestaande verhoudingen verkregen zijn, welke aanwijzing invloed hebben doen gelden bij de verwerking van de relatieve bedragen tot de absolute bedragen, zooals zij in het nieuwe salarisschema voorkomen.

Een belangrijk punt wordt bij deze kwestie gevormd door de vraag, of indexcijfers e.d. van principieele beteekenis zijn geweest bij de vaststelling der nieuwe salarissen. In de M.v.T. is vermeld, dat dit niet het geval is. Dit punt is in de vorige zitting van den Volksraad ook aan de orde geweest. Toen n.l. de gezinsbudget-enquete ter sprake kwam, heeft de Volksraad een motie-Wirjopranoto aangenomen, om de Regeering uitdrukkelijk te waarschuwen, dat de uitslagen van zulk een enquete geen grondslag zouden bieden voor een herziene salarisregeling. Namens de Regeering is toen verklaard, dat die motie als overbodig kon worden beschouwd, omdat ook naar de mening der Regeering *aan deze indexcijfers geen normatieve strekking voor de salarissen kan worden toegekend.* Dit neemt niet weg, dat deze cijfers als toetsingsmateriaal wel van beteekenis zijn.

Kort voor deze vergadering heeft spr. nagegaan, hoe het staat met de resultaten van het budget-onderzoek. Overkropt zijn met arbeid van het Centraal Kantoor voor de Statistiek was oorzaak, dat in de berekening en publicatie dezer cijfers eenige vertraging is gekomen. Men hoopt echter binnen niet al te langen tijd deze berekeningen te kunnen afsluiten, en de resultaten van het budget-onderzoek bekend te kunnen maken. Echter heeft spr. voor deze vergadering eenige voor-



loopige resultaten van dr. Hart heeft ontvangen. Deze zijn nog wel niet exact, maar geven toch wel weer, wat de leider van het Centraal Kantoor voor de Statistiek over deze resultaten meent te kunnen zeggen.

Uit de resultaten van dit budget-onderzoek 1932 nu blijkt, dat, de uitkomsten van een zoodanig onderzoek in 1925 op 100 stellende, de conclusie toelaatbaar is, dat voor alle groepen, met uitzondering van enkele kleine groepen van hooge ambtenaren die op zware lasten zitten, de daling van alle kosten van levensonderhoud tezamen meer dan 25 bedraagt, zoodat het indexcijfer zich onder 75 stelt. In het algemeen is die daling zelfs tusschen de 30 en 40 punten, terwijl ook kan geconcludeerd worden, dat *hoe lager het inkomen, hoe groter de daling is*. Spr. komt hierop nader terug, omdat dit een aanknoopingspunt geeft bij de beoordeeling van het salarispeil.

Omtrent de aanvangsbezoldiging is in de M.v.T. opgemerkt, dat rekening is gehouden met het peil der geëischte opleiding, en o.a. ook met de eischen welke de functie stelt, waarbij in het bijzonder ook is genoemd de minder aangename aard der werkzaamheden die een bepaalde functie vergt. Nu is de vraag gesteld, of dit niet in strijd is met het feit, dat voor veld-geologen een laag aanvangssalaris is uitgetrokken. Men moet echter maar niet dadelijk concludeeren, dat het werk dezer ambtenaren tot den minder aangename arbeid behoort. Ieder kiest toch ook zijn eigen werkkring en er is voor menschen, die deze betrekking hebben gekozen toch een zekere bekoring in dit werk, het is arbeid in de open lucht, in de natuur, die ook voordeelen heeft. Er is hier geen bijzondere reden voor een hooger salaris, want ontberingen e.d. moeten in dit geval worden goedgeemaakt door terreingelden, daggelden e.d.

Op de eindsalarissen, voor de verschillende betrekkingen uitgetrokken, is nogal critiek uitgeoefend van verschillende kanten. Men heeft hier en daar een verschil gezien tusschen de behandeling van bepaalde groepen in onderscheid met die van anderen. Zoo is b.v. deze vraag gesteld, dat men gaarne toelichting zou ontvangen betreffende de sterke daling van de tractementen van menschen met *middelbare vakopleiding* in vergelijking met de relatief zwakke vermindering der wedden van kantoorpersoneel. Naar de meening der Regeering is hier echter van een verschil in het minst geen sprake.

Wanneer voortaan ook voor de kantoorbetrekkingen behoorlijke salarissen zijn uitgetrokken, dan is dat geschied op grond van de overweging, dat het zeer gewenscht is, wil men tot eenvoudige administratie komen, om voor de ambtenaren van de middelbare rangen in de administratie een veel sterkere selectie toe te passen dan op het oogenblik geschiedt, en ook veel hogere eischen aan hen te stellen dan thans gebeurt. *Voor klerken zal men voortaan in den regel mulo-diploma moeten eischen.* De betrekking van kommies zal alleen na een dienstexamen bereikt kunnen worden, *terwijl de functie, van hoofdcommies een keuze betrekking moet worden, die in hoofdzaak vervuld zal worden door personen met eindexamen 5-jarige H.B.S.*, hoewel deze betrekking ook opengesteld zal moeten worden voor zeer geschikte kommiezen die in de praktijk hun bekwaamheid hebben bewezen. Wanneer dus ook voor den uitloop van de kantoorbetrekkingen behoorlijke salarissen zijn uitgetrokken is dat een bezuinigingsmaatregel, met name om hooger personeel te kunnen besparen.

Dit geldt ook voor de middelbaar opgeleiden in technische betrekkingen, b.v. *die van hoofdopzichter, die ongetwijfeld een keuzebetrekking moet worden.* Men wordt dit dus niet meer alleen bij normale geschiktheid, maar *alleen de besten*

*worden het en voor hen is het uitgetrokken salaris juist en ge-eevenredigd.*

Gevraagd is voorts, of met name bij terugbrenging van salarissen voor importbetrekkingen de verhouding met de overeenkomstige moederlandsche salarissen niet in het gedrang is gekomen. Reeds is verklaard, dat de moederlandsche regeling grondig is bestudeerd. Van in gedrang komen dezer verhouding is zeker geen sprake, waar vaststaat, dat de eindsalarissen van tal van betrekkingen in het herziene Indische salarisschema toch altijd nog zeer belangrijk liggen boven de Nederlandsche nominale salarissen, waarbij men moet bedenken, dat met ingang van 1 Januari op deze nominale salarissen nog 10% korting wordt toegepast en bovendien de stortingen voor pensioensbijdragen nog zijn verhoogd. Voorts is een herziening per 1 Januari 1935 aangekondigd.

Omtrent de vervolgbetrekkingen is de vraag gesteld, waarom in de middelbare betrekkingen tegenover elkaar plaatsend het salarispeil in die betrekkingen en in de vervolgbetrekkingen, de verhouding een gunstigere is dan bij de salaris-schalen der academici. Men vroeg, of dit eigenlijk niet een mindere waardeering van den arbeid die in hogere functies wordt verricht, beteekent.

Hier geeft echter een procentueele vergelijking volstrekt geen juist inzicht in de relatieve beteekenis van de opvolgende functies. Het is een feit, dat voornamelijk in de academische betrekkingen het gaat om personen die een langdurige voorbereiding hebben gehad, menschen, die grondig zijn onderlegd en herhaaldelijk beproefd; een selectie daar zal niet die scherpe vormen behoeven aan te nemen als bij de middelbare lagere betrekkingen. Die factor op zichzelf wijst er op, dat de relatieve verhouding niet gelijk behoeft te zijn. Maar bovendien heeft men alleen bij de bedoelde vergelijking genomen den eersten uitloop van de twee academische functies. Dat moet gecorrigeerd worden door daarnaast te zetten den volgenden uitloop en dan ziet men, dat ook daar een belangrijke verbetering van positie in de keuzebetrekkingen wordt bereikt, die de Regeering wil, omdat daarin een sterke prikkel tot inspanning ligt, om die hogere, die keuzefuncties, te bereiken.

In dit verband wil spr. een korte opmerking behandelen, n.l. dat men den uitloop voor de academici onvoldoende achtte, in het bijzonder in vergelijking met de groep van het Binnenlandsch Bestuur. Men heeft opgemerkt, dat de groep van subalterne academici uitloopt tot een eindsalaris van f 800.— en de groep van de B.B.-ambtenaren tot f 950.—. Dat is echter niet juist. Op het oogenblik worden de assistent-residenten gesalarieerd volgens twee kolommen. Het ligt in de bedoeling van het nieuwe salarisschema, dat — en daarom is op het oogenblik een splitsing aangebracht tusschen assistent-residenten en assistent-residenten eerste klasse — de assistent-residenten eerste klasse evenals degenen die op het oogenblik volgens kolom IV van schaal C 20 worden gesalarieerd, hoofdamttenaren zullen zijn en de belangrijkste betrekkingen zullen vervullen. De betrekking van eerste klasse assistent-resident is dus een keuzebetrekking, niet een subalterne rang.

Men heeft gevraagd, waarom de wedden van sommige subalterne ambtenaren — referendarissen, inspecteurs van financiën — *over verschillende schalen zijn verdeeld.* Dit is *zuiver een kwestie van diensteischen* geweest, zooals die tijdens het overleg met de betrokken departementen en dienstleiders over de vaststelling van het salarisschema op den voorgrond zijn getreden. Bestond er uit een oogpunt van organisatie van den dienst geen behoefte aan splitsing, dan is deze opgeheven en dan is uiteraard het resultaat, dat gedu-



rende de subalterne loopbaan een meer gestabiliseerd salarisverloop is verkregen. Het is dus niet geweest een kwestie van het min of meer gunstig stellen van de salarisregeling voor bepaalde groepen, dat het zoo geschied is. Alleen, wanneer het in een bepaalden dienst noodzakelijk bleek, een en ander gescheiden te houden — omdat er in den totalen loop van de subalterne rangen een bepaald verloop van functies is — is het gebeurd. Waar de diensteischen het niet medebrachten daar heeft de salariscommissie en met haar de Regeering er geen bezwaar in gezien, deze betrekkingen tot één samen te voegen.

Voorts heeft men gevraagd, of bij het niet-samenvoegen van betrekkingen de bezoldiging, die in de volgende betrekking wordt bereikt, hooger is, dan wanneer de betrekkingen zouden zijn samengevoegd. Dat is moeilijk te zeggen: bij de beoordeeling van het eindsalaris van een bepaalde betrekking zijn natuurlijk nog tal van andere factoren van invloed en de uitloop is uiteraard zeer wisselend. Naarmate sterker wordt geselecteerd, is de kans op een relatieve verheffing van het salarisspeil in een vervolgbetrekking grooter.

In het geding zijn voorts gebracht de promotiekansen. De H.B.B.L. gaat zeer bepaald in tegen de lijn eener zoo groot mogelijke nivelleering der promotiekansen, niet, wijl het niet wenschelijk zou zijn, dat even geschikte krachten in loopbaan niet te veel verschillen, doch men is ervan afgeweken, omdat in de practijk nivelleering van promotiekansen er op neer komt, dat de *zeer goede, de goede en de minder geschikten* tenslotte alle komen op hetzelfde peil. In de lijn dezer salarisherziening ligt een *zoo sterk mogelijke selectie* en tevens, om de hogere functies slechts bereikbaar te stellen voor de zeer geschikten en *alleen die promoties toelaatbaar te achten, die uit de behoeften van den dienst voortvloeien*.

Men heeft gevraagd om een formatie-regeling, teneinde een gelijke promotieregeling te waarborgen. Uit hetgeen ik hiervoor reeds zeide volgt, dat de salariscommissie zich niet heeft begeven op het pad der formatie, dat was niet haar taak. Zij is ervan uitgegaan, dat de formatie voortvloeit uit de behoeften van den dienst en niet, dat deze wordt opgesteld om een zoo nivelleerend mogelijke promotie te waarborgen. *Vertrouwd wordt*, <sup>3)</sup> dat voor de meest geschikten de promotiekansen in de toekomst bevredigend zullen blijven. Van een garantie in dit opzicht kan echter geen sprake zijn.

Evenmin kan er sprake zijn van het toekennen eener verhooging bij vertraagde promotie. Men heeft erop gewezen, dat dit bij enkele schalen toch is geschied, en wel de schalen 241 en 243, in de subalterne rangen. Daarbij is n.l. een noot gesteld, dat, indien uitsluitend door vertraagden promotiegang de overgang naar een volgende betrekking niet mogelijk is, bij een aantal van 14 dienstjaren aan hen, die volledig geschikt zijn voor de volgende betrekking, alsnog een verhooging kan worden toegekend. Het geldt hier echter een uitzonderingsgeval. De ontstaansgeschiedenis hiervan is, dat oorspronkelijk hier het eindsalaris was vastgesteld op f 650.—, doch dat men tenslotte dit salaris voor den betrokken beginrang normaliter te hoog vond, althans te hoog voor de krachten, die geen volledige geschiktheid hebben voor de naastvolgende betrekking. Door deze noot kan men de menschen, die niet de volledige geschiktheid hebben, terughouden op een salaris van f 575.—, terwijl men den volledig geschikten een kleinen uitloop kan geven, zoodat zij bij vertraagde promotie alsnog een verhooging kunnen maken bij keuzebetrekking. Bij het scherpe onderscheid in functie ten opzichte van de subalterne betrekkingen is het geven van een extra uitloop onjuist te achten. Bij het leger heeft in dezen trant iets in die richting

<sup>3)</sup> Dit is, na de gegeven nadere toelichting ten aanzien der promotiekansen, zeer optimistisch gezien. W. M.

bestaan, n.l. het stelsel der z.g. diensttijdmajoors, maar door de algemeene oppositie daartegen, is het instituut bestemd, reeds per 1 Januari e.k. buiten werking te worden gesteld.

Gevraagd is, of bij de lengte van de schalen rekening is gehouden met den leeftijd, die recht geeft op pensioen. Daarmede is in zooverre rekening gehouden, dat de schalen — vide de schriftelijke toelichting — aldus zijn geprojecteerd, om het bereiken van de eindbezoldigingen op 45 à 48-jarigen leeftijd mogelijk te maken. Hieruit blijkt wel, dat het uitgangspunt niet is geweest, om op den *minimum pensioensleeftijd*, de eindbezoldiging als pensioensgrondslag te kunnen hebben; zoover kan de Regeering onmogelijk gaan.

Bij de periodieke verhoogingen is gevraagd, of voor de importbetrekkingen niet zou kunnen worden begonnen met een éénjaarlijksche verhooging. Tot haar leedwezen moet de Regeering hiertegenover afwijzend staan, want dit zou leiden tot te groote financiële consequenties. De éénjaarlijksche verhoogingen zijn indertijd bij de invoering van de B.B.L. bedoeld als tegemoetkoming in de kosten van een gezin in de eerste jaren. Men kan dit bezwaarlijk alleen voor de importbetrekkingen laten gelden. De Regeering ziet in het feit, dat de periodieke verhoogingen als regel om de drie jaren, doch in den eersten tijd om de twee jaar worden toegekend, een voldoende tegemoetkoming, waaraan zij, gezien de financiële consequenties, geen uitbreiding kan geven.

Evenzeer moet de Regeering afwijzend staan tegenover het verzoek, om in schaal 282, die der academici, de verhooging, zooals deze thans is geprojecteerd na 14 jaar, een jaar eerder te stellen. Men heeft dit verzoek geadstrueerd met het betoog, dat deze 13-jarige diensttijd overeenkomt met den tijd, dat de kinderen naar de middelbare scholen gaan en er op gewezen, dat ook thans na ongeveer 13 jaar een promotieverhooging pleegt te geschieden. Bedoeld is dit in de huidige salarisregeling echter in geen geval. Oorspronkelijk was het de bedoeling, dat men in de C 20 schaal naar kolom III zou overgaan bij een ongeveer 15-jarigen diensttijd. Later is dit 14 jaar geworden en weer later is bij het termijnenbesluit de minimumtermijn vastgesteld op 12 jaar. Bovendien geldt de termijn van 13 jaar niet voor C 21 en 22, waarin ook belangrijke groepen academici voorkomen. Een tegemoetkoming hier zou beteekenen een verkorting van de schaal van 20 tot 19 jaar, hetgeen niet aanvaardbaar is. Ik acht een schaal van 20 jaren voor de subalterne academici in elk opzicht een passende lengte, gegeven den leeftijd en de loopbaan der betrokkenen.

Voorts werd de vraag gesteld, wat eigenlijk de beteekenis is van de zinsnede in de schriftelijke toelichting, dat op een *goede verhouding tusschen de verhoogingen en de bezoldigingen* is gelet. Deze vraag werd toegelicht door er bij te vermelden: Is er b.v. een bepaald percentage in het oog gevat? Na hetgeen ik zooeven opmerkte over de betrekkelijke waarde van dergelijke percentages behoef ik wel niet te zeggen, dat ook hier percentages niet hebben gegolden. Zulke percentages zouden bezwaarlijk zijn vol te houden. Wanneer men een vast percentage van de aanvangsbezoldiging neemt zou het er in de praktijk op neerkomen, dat de verhooging steeds een kleiner percentage werd van het bedrag, waarop de verhooging komt, en wanneer men de verhooging neemt in gelijk percentage van het bedrag waarop men komt, zou men zeer grillige percentages krijgen. Met het letten op de goede verhouding tusschen verhoogingen en salaris is alleen bedoeld, dat bij het bepalen der verhoogingsbedragen er op is gelet, dat zij eenerzijds niet te klein zijn — waardoor zij een onvoldoende prikkel zouden geven voor het bereiken van de verhooging — en anderzijds niet te groot — hetgeen zou beteekenen een onnoodige opvoering der salarissen.



Ten aanzien van de regionale bezoldigingen werd gevraagd, of deze in een bepaalde verhouding zullen staan tot de andere, centrale bezoldigingen. Indien men hier ook aan een bepaald percentage heeft gedacht, is het wel duidelijk, dat het antwoord ontkennend moet luiden. *De bedoeling der regionale bezoldigingen is, dat in goedkoope streken lagere- en in duurdere streken hogere bezoldigingen kunnen worden gegeven, zoodat men voor de betrekkingen, die worden vervuld door menschen, die in een bepaalde streek blijven gevestigd, het loon zich kan doen aanpassen aan plaatselijke toestanden, eigenaardigheden en verhoudingen, die er het algemeene loonpeil bepalen.* In de schriftelijke toelichting is reeds vermeld, dat op het oogenblik nog geen gegevens voor een juiste vaststelling der regionale bezoldigingen aanwezig zijn en dat daarom voorshands voor deze bezoldigingen een centrale regeling is ontworpen, met de bedoeling, dat deze zoo spoedig mogelijk zullen worden vervangen door regionale bezoldigingen voor al die betrekkingen, welke regionaal kunnen worden bezoldigd. *De lijst der regionale bezoldigingen is nog niet afgesloten, in de B.B.L. zijn nog verschillende betrekkingen, die hiernaar vermoedelijk zullen overgaan en dat zal dan eventueel later kunnen en moeten gebeuren.*

Bij hoofdstuk III, waarin eenige typische kenmerken van de nieuwe bezoldigingsregeling zijn vermeld, zijn slechts enkele vragen gesteld. In de schriftelijke toelichting is vermeld dat in het algemeen met de diplomawaardeering zal worden gebroken. Indien de meerdere ontwikkeling, welke uit een diploma kan blijken, samengaat met grootere geschiktheid, kan deze een belooning vinden in een snellere promotie. Gevraagd werd of dit niet alleen voor keuzebetrekkingen geldt. Inderdaad is dit het geval, maar daarbij dient niet vergeten te worden dat de keuzebetrekkingen niet alleen voorkomen in de groep der hogere betrekkingen. Het ligt in het voornemen, het aantal keuzebetrekkingen uit te breiden, zoodat ook wel degelijk voor hen, bij wie het bezit van een hooger diploma samengaat met een grootere algemeene ontwikkeling de kans op snellere promotie openstaat.

Ten aanzien van de toelagen in de nieuwe bezoldigingsregeling, vermeld in hoofdstuk IV, is gevraagd hoe het verder zal gaan met de standplaatstoelagen. In de M.v.A. is vermeld, dat daaromtrent geen nadere voorziening is getroffen, zoodat deze op hetzelfde punt gebleven zijn.

Opgemerkt is, dat als basis voor het toekennen van de standplaatstoelage een standaardgezin bij een salaris van f 400.— was aangenomen, doch dat die basis thans een algemeene wijziging heeft ondergaan. Bij de wijziging, die op 1 Juli 1933 is ingegaan, is de basis van een standaardgezin met f 400.— salaris practisch losgelaten en is een regeling getroffen, volgens welke voor de dure plaatsen in de buitengewesten nog een standplaatstoelage van 5% tot een maximum van f 25 gegeven wordt. Het is natuurlijk noodig dat de duurte van de verschillende plaatsen aan observatie blijft onderworpen. Dit punt heeft de aandacht der Regeering. Het ligt in de bedoeling om ook in de toekomst op de dure plaatsen in de buitengewesten een standplaatstoelage te geven; waar dit niet noodig is zal de standplaatstoelage komen te vervallen.

Omtrent de kindertoelagen is opgemerkt, dat deze thans een wezenlijk bestanddeel van de herziene salarisregeling zijn gaan vormen. Dit was echter reeds eerder het geval. In 1931 zijn de kindertoelagen ingevoerd; ze werden toen ondergebracht bij de standplaatsregeling, doch het is bekend dat de regeling van de kindertoelagen gold voor alle plaatsen, ook voor die plaatsen waar geen standplaatstoelage werd toegekend, zoodat de kindertoelagen in wezen thans reeds een bestanddeel van de salarisregeling vormen. Uit een oogpunt van systematiek kwam het echter onjuist voor, de kindertoelagen in de standplaatsregeling te laten en de herziening der bezoldigings-

regeling was een welkome gelegenheid, de kindertoelagen in de nieuwe bezoldigingsregeling op te nemen.

Opgemerkt zij dat de kindertoelagen vaste toelagen zijn, terwijl de standplaatstoelagen een veranderlijk karakter hebben, daar ze verband houden met de niet steeds constante duurte.

Uit het feit dat bij de nieuwe bezoldigingsregeling de kindertoelage reeds verleend zal worden voor gezinnen met één kind, mag niet worden geconcludeerd dat de in de nieuwe salarisregeling opgenomen salarissen niet kunnen worden beschouwd als gezinsloonen. Men heeft de meening dat de bezoldigingen in de herziene salarisregeling geen gezinsloonen zouden zijn, geadstrueerd in een uitvoerig betoog, waarin erop werd gewezen dat men op deze wijze zou bevorderen dat de particuliere werkgever het door de Overheid gegeven voorbeeld zou volgen, waardoor ongehuwden eerder in het particuliere te werk gesteld zullen worden dan gehuwden, terwijl deze laatsten in het particuliere de kans loopen, eerder aan den dijk gezet te worden.

De Regeering is van meening dat dit allerm minst het geval is. Zij beschouwt de kindertoelage als een gewenschte tegemoetkoming voor gezinnen met kinderen, waarbij vaststaat dat deze met grooter moeilijkheden te kampen hebben dan gezinnen zonder kinderen. Deze moeilijkheden worden nog geaccentueerd nu de Regeering verplicht is, de salarissen terug te brengen. Wanneer de Regeering dus thans de kindertoelage als onderdeel in de bezoldigingsregeling opneemt, wil dit niet anders zeggen dan dat de Regeering van meening is dat in elke salarisregeling, wil ze redelijk zijn, met een dergelijk bijzonder element als het gezin is, rekening behoort te worden gehouden.

Wanneer men nu blijft volhouden dat uit het feit van een verruiming in de toekenning van de kindertoelage volgt dat de nieuwe salarissen zelfs voor gezinnen met slechts één kind nog niet toereikend zijn, moge verwezen worden naar Holland, waar ieder ambtenaar voor elk kind een kindertoelage krijgt. Niemand zal echter ontkennen dat in Holland het salarisspeil aan den hoogen kant is, dus geen minimumregeling. In navolging van Holland is begrenzing voor het aantal kinderen weggevallen, zoodat voor een zeer groot aantal gezinnen de toekenning van de kindertoelage verruimd is.

Verder is de vraag gesteld of het niet mogelijk is, het gestelde maximum per kind, dat op het oogenblik f 10.— bedraagt, op te voeren. Dit is voor de Regeering met het oog op de daaruit voortvloeiende financieele consequenties evenwel niet aanvaardbaar. Het behouden van de grens van een inkomen van f 500.— beteekent dat de kindertoelage procentueel iets gestegen is voor de hogere salarissen. In dit verband is het eindsalaris van f 1100.— van de academici genoemd. Bedraagt de kindertoelage bij de oude regeling in dit geval thans 0.9%, in de nieuwe regeling zal deze 1.25% zijn van het nieuw eindsalaris van f 800.—.

(Wordt vervolgd).

## LEDEN, WERFT LEDEN.

**Maakt Uw organisatie sterk, om de aanslagen op Uw levensbelangen te kunnen afweren.**

H. B.



Verschenen bij A. C. Nix en Co. te Bandoeng, de volgende uitgaven:

## „ZAKBOEK VOOR TECHNICI“

Een handig boekje met een keur van gegevens en wenken op technisch gebied, samengesteld door J. H. van Mechelen en vele medewerkers. Omvang ruim 460 blz.

Prijs voor leden V. v. B. f 2.90; voor niet leden f 3.50.

## „HET VERVAARDIGEN VAN NOMO- EN DIAGRAMMEN“

door G. J. HEIJMERING, gepens. Arch. B. O. W.

Een zeer praktische handleiding voor het maken van nomo- en diagrammen, met vele voorbeelden en figuren. Omvang 45 blz.

Prijs voor leden V. v. B. f 1.35; voor niet leden f 1.75.

## „HET TRACEEREN VAN WEGEN EN BESCHOUWINGEN OVER WEG-CONSTRUCTIES“

3e druk

omgewerkt en herzien door G. J. HEIJMERING, gepens. Arch. B. O. W. Omvang 95 blz.

Prijs voor leden V. v. B. f 1.50; voor niet leden f 2.—

Toezening geschiedt franco, indien remise bij bestelling.

## ONZE BOEKENLIJST

Bij onzen Voorzitter, W. H. Th. MARCUS, Heveaweg No. 24, Meester-Cornelis, zijn de ondervolgende boeken te krijgen, na toezending van de kosten per postwissel. Geeft deze lijst ook ter inzage aan Uwe kennissen, die (nog) geen lid zijn der Vereeniging van Bouwkundigen. Bij beduidende afname kunnen wij korting op provisie toestaan.

- |                                                                                                                                                                                                                  |                             |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------|
| 1. Staten voor de berekening van grondverzet . . . . .                                                                                                                                                           | à f 0.30 franco p.p. f 0.40 |
| 2. Een économischer werkwijze voor oppervlakte-asphalteering. „ „                                                                                                                                                | 1.— „ „ 1.10                |
| 3. Technische Hygiëne „Watervverzorging” . . . . .                                                                                                                                                               | 2.50 „ „ 2.75               |
| 4. Knikmonogram . . . . .                                                                                                                                                                                        | 0.25 „ „ 0.30               |
| 5. Keuring van dakpannen . . . . .                                                                                                                                                                               | 0.15 „ „ 0.20               |
| 6. Opgave Architects-examen 1929 . . . . .                                                                                                                                                                       | 0.75 „ „ 0.85               |
| 7. Opgave Architects-examen 1930 . . . . .                                                                                                                                                                       | 1.— „ „ 1.10                |
| 8. Statisch bepaalde en niet-statisch bepaalde balken . . . . .                                                                                                                                                  | 0.75 „ „ 0.85               |
| 9. Grepen uit de leer der Hydraulica . . . . .                                                                                                                                                                   | 1.25 „ „ 1.35               |
| 10. Gewapend-beton. Statica en sterkteleer. Deel I . . . . .                                                                                                                                                     | 2.50 „ „ 2.60               |
| 11. Gewapend-beton. Deel II . . . . .                                                                                                                                                                            | 4.— „ „ 4.20                |
| 12. De beteekenis van den cementsteen in gietbeton. . . . .                                                                                                                                                      | 1.— „ „ 1.10                |
| 13. Krachtleveringsmachines. . . . .                                                                                                                                                                             | 2.— „ „ 2.10                |
| 14. De Compensatie-planimeter . . . . .                                                                                                                                                                          | 0.25 „ „ 0.30               |
| 15. Ranglijstenboekje Schaal B. 12 personeel bij de B. O. W., en ledenlijst V. v. B. . . . .                                                                                                                     | 0.25 „ „ 0.30               |
| 16. Complete oude jaargangen I. B. T., zoolang de voorraad strekt, voor leden V. v. B. en abonne's I. B. T. tegen een zeer gering bedrag verkrijgbaar. Haast U, want wij willen den voorraad spoedigst opruimen! |                             |
| 17. De B. B. L. en Indianisatie . . . . .                                                                                                                                                                        | à f 0.50 franco p.p. f 0.60 |

Bij bestellingen boven f 10.— geven wij 10% korting; boven f 25.— kunnen wij 15% korting toestaan. Bestellingen tot een hooger bedrag nader overéén te komen.